

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

«Затверджено»

Голова приймальної комісії,
в.о. ректора Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ПЬОСЬ

Протокол приймальної комісії № 3
від 23 квітня 2025 р.*

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ ЗАМІСТЬ ЄФВВ
З ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСНОМУ ВІДБОРІ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
на основі раніше здобутих рівня вищої освіти бакалавра (НРК 6), магістра,
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК 7)
(особам, яким надано таке право згідно Правил прийому до
ВНУ імені Лесі Українки в 2025 р.)

ЛУЦЬК – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового іспиту замість ЄФВВ передбачає перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені Програмою предметного тесту з політології та міжнародних відносин єдиного фахового вступного, затверджено наказом МОН України від 11.02.2022 р. № 155.

Програма охоплює комплекс основних питань із фахових складників з політології та міжнародних відносин, у ній враховано зміст підготовки з циклу навчальних дисциплін загальної та професійної підготовки: «Історія та культура України», «Загальна теорія політики», «Політичні системи і режими», «Історія зарубіжних політичних вчень», «Історія української політичної думки», «Теорія та історія політичних партій і партійних систем», «Політика в особах», «Вибірчі системи держав світу», «Методика і техніка політичних досліджень», «Політична свідомість і культура», «Політична соціологія», «Політична ідеологія», «Етнополітика», «Політичний менеджмент і маркетинг», «Політика і релігія», «Політичні еліти і лідерство», «Паблік рилейшнз», «Історія міжнародних відносин (від найдавніших часів до Першої світової війни)», «Міжнародні відносини і світова політика (XX ст. – поч. XXI ст.)», «Зовнішня політика країн регіонів».

Такий підхід дозволяє виявити рівень професійної підготовки вступника, перспективи його становлення як фахівця з обраної спеціальності.

Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти

Під час фахового іспиту абітурієнт повинен виявити знання:

- закономірностей розвитку політичної теорії;
- основних тенденцій та закономірностей розвитку політичних процесів;
- теорії і методології політичної науки;
- основних етапів розвитку світової політичної думки, її основних доктрин і концепцій;
- історії політичної думки України;
- сучасного стану і перспектив розвитку політичної науки в Україні;
- основних шкіл та напрямків сучасної зарубіжної політичної науки;
- принципів і особливостей організації політичної і державної влади в Україні і в зарубіжних країнах;
- сутності та специфіки різних форм державного правління і державного устрою;
- методики проведення наукових досліджень за спеціальністю, підготовки аналітичних матеріалів;
- політичних систем світу і особливостей їх функціонування;
- політичних режимів і специфіки їх трансформації;
- сутності політичної влади та принципів її розподілу;
- проблем формування громадянського суспільства і правової держави у сучасній Україні;
- поняття та сутність міжнародних відносин, зміст основних категорій та понять, методи аналізу міжнародних відносин;
- основні історичні етапи розвитку міжнародних відносин; характерні риси міжнародно-політичних проблем різних регіонів у XX – поч. XXI ст.;
- особливості зовнішньої політики країн регіонів.

ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ

Історія та культура України

Історія та культура України: предмет, завдання, структура курсу. Давня доба на території України. Розвиток державності в Україні у добу Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Литовсько-Руська доба в історії України. Литовсько-Польська доба в історії України. Визвольна війна в Україні середини XVII ст. Українські землі у другій половині XVII – XVIII ст. Українські землі у XIX ст. – на початку XX ст. Українська революція 1917–1921 рр. Українські землі у 20–30-х рр. XX ст. Друга світова війна і Україна. УРСР у 40–60-ті рр. XX ст. Україна у другій половині 60-х – 80-х рр. XX ст. Україна в добу Незалежності.

Культура України у давню добу. Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Розвиток культури на українських землях у другій половині XIV – першій половині XVII ст. Барокова культура в Україні (друга половина XVII–XVIII ст.). Українська культура XIX ст. Українська культура початку XX ст. Культурні процеси у добу Української революції 1917–1921 рр. Культура України у 1920–1930-х рр. Друга світова війна і українська культура. Розвиток культури в Україні у другій половині 40-х – першій половині 60-х рр. XX ст. Розвиток культури в Україні у другій половині 60-х – 80-х рр. XX ст. Основні тенденції культурного розвитку України у період Незалежності.

Загальна теорія політики

Сутність та особливості політичної науки. Методи та функції політичної науки. Західна політична наука: основні школи та напрями. Плюралізм концепцій в українській політичній думці.

Політична влада: сутність і специфіка. Функціонування політичної влади. Політичні системи і режими. Держава у політичній системі. Політичні еліти. Лідерство у політиці. Партії і партійні системи. Громадсько-політичні організації та рухи. Соціальні спільноти в політиці. Політична суб'єктність націй. Політика і армія. Релігія і політика. Політична діяльність. Політичний процес. Політичне рішення. Вибори і виборчі системи. Особа і політика. Політична свідомість. Політична культура. Політична ідеологія. Політична мораль. Засоби масової інформації у політичному житті. Політичні конфлікти і кризи. Політичні аспекти міжнародного життя. Фактор сили у міжнародних відносинах. Глобальні і регіональні проблеми сучасності. Геополітика і Україна. Політичне прогнозування. Футурологія.

Політичні системи і режими

Сутність та особливості політичних систем. Специфіка і типологія політичних режимів. Проблеми політичної модернізації політичних режимів. Роль і місце парламенту у політичних системах. Роль глави держави у політичних системах. Політичні партії в політичних системах.

Основні типи державного устрою країн Західної Європи. Особливості політичної системи Сполучених Штатів Америки. Політична система Російської Федерації. Специфіка авторитарного режиму в Білорусії. Трансформація владних структур Республіки Польща. Політичні системи країн Скандинавії і Балтії. Політичні системи держав Закавказзя. Порівняльний аналіз систем Центральної Азії. Особливості політичних режимів Ірану і Туреччини. Політичні системи Ізраїлю та Палестини. Традиції і сучасність у політичній системі Японії. Кардинальні зміни політичних режимів Китаю. Політична система сучасної Індії. Політичні системи арабських країн. Політичні системи держав Африки. Політичні системи країн Латинської Америки. Політичні режими країн Південно-Східної Азії.

Історія зарубіжних політичних вчень

Предмет і методи історії політичних і правових вчень. Політична і правова думка в країнах Стародавнього світу. Основні риси політично-правової думки епохи Середньовіччя.

Політично-правові ідеї епохи Відродження та Реформації. Політичні та правові вчення Нового часу. Рационалістичне трактування політики і права в епоху європейського Просвітництва. Політичні вчення у Сполучених Штатах Америки у XVIII – XIX ст.

Політичні і правові ідеї представників німецької класичної філософії. Західноєвропейські концепції політично-правового устрою у XIX ст. Політична та правова думка в Росії у XIX ст.

Зарубіжна політично-правова думка першої половини XX ст. Сучасна зарубіжна політична думка.

Історія української політичної думки

Історія української політичної думки як предмет вивчення. Політична думка Київської Русі. Політична думка періоду феодальної роздробленості і занепаду Давньоруської держави. Політична думка в Галицько-Волинському князівстві. Політична думка в Україні в умовах наступу шляхетської Польщі. Роль братств у суспільно-політичному і культурному розвитку України і Білорусі останній чверті XVI – першої половини XVII століття. Іван Вишенський – найвизначніший український письменник-полеміст кінця XVI – початку XVII століття. Політична спрямованість діяльності і літературної творчості вчених Острозького культурно-освітнього центру. Львівський осередок – політичного і культурного життя кінця XVI початку XVII століття. Роль Київського братства і Київської колегії в піднесенні української суспільної думки XVII століття. Політичні концепції вчених Києво-Могилянської академії. Соціально-політична філософія Григорія Сковороди. Політична думка періоду визвольної війни українського народу 1648-1654 років. Українська політична думка періоду занепаду козацько-гетьманської держави. Українська національна ідея в історичній літературі XVII–XVIII століть. Українська політична думка XVIII століття.

Вчення українських просвітників про суспільство і державу. Українська політична думка I половини XIX століття. Політична думка II половини XIX століття. Політичні концепції перебудови суспільства М. Драгоманова, І. Франка, Л. Українки.

Розвиток вітчизняних політичних концепцій періоду революцій і визвольних змагань. Народницький і соціал-демократичний напрям. Український консерватизм. Націоналістичний напрям української політичної думки. Національно-комуністичний напрям української політичної думки. Програмні документи ОУН–УПА. Дисидентський рух в історії української суспільно-політичної думки 60–80-х років XX століття. Розвиток ідей української державності в зарубіжній українській політичній думці.

Теорія та історія політичних партій і партійних систем

Громадські рухи та об'єднання. Політичні рухи, їх сутність та класифікація. Політичні організації та об'єднання. Партійні системи, їх типологія і особливості функціонування. Суспільно-політичні доктрини сучасності в контексті історичного розвитку людства.

Політичні партії країн Європи. Історія становлення та розвитку українських політичних партій і суспільних рухів.

Партійні системи Північної і Центральної Америки. Політичні партії країн Латинської Америки. Політичні організації країн Азії. Партії і організації країн африканського континенту. Партійні системи Індонезії, Малайзії, Філіппін, Австралії та Нової Зеландії.

Соціально-економічні і політичні передумови виникнення політичних партій на Україні. Політичні партії і суспільні рухи на Україні на поч. XX ст. / 1900 – березень 1917 рр./ Політичні партії і боротьба за державність України / березень 1917 – 1920 рр./ З історії опору партійно-тоталітарній системі в Україні /1921–1985 рр./ Українські національні політичні партії в суспільно-політичному житті Західної України /1921–1939 рр./ Державне відродження України. Становлення і розвиток багатопартійної системи /1985–1992 рр./ Українські політичні партії і об'єднання на еміграції. Політичні партії у Волинській області.

Політика в особах

Феномен політичного лідерства у політичному житті суспільства. Державницькі особи Київської Русі. Князі Галицько-Волинської держави. Організатори боротьби селянських і козацьких мас XVI – початку XVII ст. Володарі гетьманської булави. Українські політичні діячі початку XX ст.

Політичні лідери XIII–XIX ст. Комуністичні вожді Росії. Фашистські тоталітарні лідери 20–30-х років XX ст. Політичні діячі початку XX ст. Політичні діячі середини XX ст. Радянські партійні лідери. Комуністичні лідери другої половини XX ст. Політичні лідери світу другої половини XX ст. Українські політичні діячі кінця XX ст.

Виборчі системи держав світу

Виборча система: сутність та значення. Еволюція виборчої системи як парадигми становлення демократичної державності. Типи виборчих систем: історія та сучасність. Різновиди основних виборчих систем. Сучасні концепції виборчих систем. Виборча кампанія та сучасні технології. Особливості проведення президентських і парламентських виборів та органів місцевого самоврядування на прикладі країн світу. Референдуми у політичному житті суспільства. Політична культура виборців та абсентеїзм.

Виборча система США. Виборча система Великобританії. Виборча система РФ. Виборча система Великобританії. Виборча система ФРН. Виборча система Італії, Франції. Виборча система України.

Методика і техніка політичних досліджень

Рівні політичного знання. Методологія, методи і функції політичного дослідження. Громадська думка як об'єкт політичного аналізу. Підготовка політичного дослідження. План і програма політичного дослідження. Організація і проведення політичного дослідження.

Опитування як метод збирання політичної інформації. Інтерв'ю – метод збору політичної інформації. Анкетування як метод опитування. Телефонне і поштове опитування. Пресове і телевізійне опитування. Експертне опитування. Метод спостереження у політичному дослідженні. Метод аналізу документів. Джерела і застосування зведених даних. Аналіз і узагальнення результатів політологічного дослідження.

Політична свідомість і культура

Сутність політичної культури, її концепції і структура. Типологія політичної культури та її функції. Політична свідомість як компонент політичної культури. Політична психологія – компонент політичної свідомості і культури. Релігійний аспект політичної культури. Політичні символи, стереотипи, міфи і ритуали в політичній культурі. Політична культура громадянськості. Політичні культури західного і східного типів. Політична культура українського народу. Руйнація політичної культури України. Політична культура незалежної України. Політична участь і політичне функціонування.

Політична соціологія

Предмет і галузь досліджень політичної соціології. Суспільство і суспільний розвиток. Громадянське суспільство. Соціально-політична структура суспільства. Структура суспільства. Нації і національна відносина. Культура і цивілізація. Людина в суспільстві. Політичне лідерство. Соціально-політичні конфлікти в суспільстві. Держава – головний політичний інститут суспільства. Політичний режим і його форми. Засоби масової інформації і політика. Політичні партії і суспільно-політичні рухи. Виборчі системи. Світове співтовариство.

Політична ідеологія

Ідеологія: поняття, сутність, типологія. Ідеологія як фундаментальна система цінностей суспільства. Лібералізм та його модифікації. Лібералізм – універсальна ідеологія сучасності. Соціалізм. Соціал-демократія. Теоретичні концепції і політична практика соціалізму. Класичний анархізм. Фундаменталізм. Анархізм, сучасні його трактування. Фашизм. Радикально-екстреміські течії фашизму. Пацифізм, «зелені», фемінізм, екуменізм як альтернативні суспільні рухи сучасності. Альтернативні суспільні рухи. Ідеологія і особливості функціонування радянського тоталітарного режиму. Національна ідея.

Етнополітика

Етнополітологія в системі наукового пізнання. Теорії походження націй. Типологія етносу. Етногенез у природничо-історичному процесі. Етнічні рухи в сучасній політиці. Етнічна карта світу. Міжетнічні конфлікти сучасності. Види етнічної дискримінації. Мовна політика і мовне будівництво. Націоналізм як ідеологія і суспільна практика. Хибна національна політика СРСР та її наслідки. Етнополітика незалежної України. Глобалізація і проблеми збереження національної

дієтичності. Сучасні етнічні міграційні процеси. Типологія етнодемографічної та етнокультурної політики. Етнічний неокolonіалізм у світовому інформаційному просторі.

Політичний менеджмент і маркетинг

Поняття, функції та види політичного менеджменту. Менеджмент виборчої кампанії. Менеджмент правлячої команди. Поняття, функції і види політичного маркетингу. Дослідження політичного ринку. Виборча інженерія як засіб політичної боротьби. Політичне рекламування. Технології реалізації політичної влади. Політична діяльність: поняття, типологія і стилі політичної діяльності. Засоби масової інформації як «четверта влада».

Політика і релігія

Релігія та церква як суб'єкти політики. Соціально-політичні доктрини церков. Держава і українське православ'я. Сутність комуністичного атеїзму. Релігія в Україні за тоталітарного режиму. Держава і церква: основні моделі взаємодії. Взаємовідносини держави і церкви в Україні. Роль релігійного фактора в політичному житті сучасної України. Нормативно-правова основа діяльності релігійних організацій. Міжцерковні конфлікти в Україні та політичні способи їх вирішення. Церква і вибори. Діяльність партій конфесійного спрямування в Україні. Вплив тоталітарних сект на суспільно-політичну сферу України. Вітчизняна та світова практика протидії антиконституційним діянням представників нетрадиційних та новітніх релігійних і містичних рухів. Релігійний фундаменталізм у сучасному світі: витоки і перспективи. Ісламський фактор у світовій політиці.

Політичні еліти і лідерство

Місце та роль еліт в політичному процесі. Політична суб'єктність еліт. Історичні етапи формування політичної еліти. Теоретико-методологічні підходи до проблеми сутності політичних еліт.

Аналіз феномену української радянської еліти (номенклатури). Генеза розвитку української політичної еліти. Пострадянська політична еліта в умовах трансформації політичної системи України. Проблеми формування сучасної української політичної еліти. Правляча еліта України.

Феномен політичного лідерства. Технології політичного лідерства. Концепції лідерів у світовій політичній думці. Авторитарні лідери. Демократичні лідери. Проблеми та перспективи політичного лідерства в Україні. Жіноче політичне лідерство. Становлення політичного лідерства на регіональному рівні.

Паблік рилейшнз

Поняття та типи паблік рилейшнз. Політична пропаганда. Вербальні та невербальні засоби паблік рилейшнз. Комунікаційна стратегія і співпраця зі ЗМІ як основа паблік рилейшнз. Політична символіка в паблік рилейшнз.

Урядові та міжнародні паблік рилейшнз. Кризові паблік рилейшнз. Виборчі паблік рилейшнз. Цивілізоване лобіювання як різновиди паблік рилейшнз.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. 100 видатних українців. Київ: Видавництво «Арій», 2006. 496 с.
2. PR в органах державної влади та місцевого самоврядування: монографія / за ред. В. Бебика, С. Куніцина. Київ: МАУП, 2003. 240 с.
3. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: зб. документів і матеріалів / укл. О. І. Кілієвич, В. В. Тертичка. Київ: Центр досліджень адмін. реформи НАДУ, 2004. 401 с.
4. Антоненко В., Бабкін В., Бабкіна О. та ін. Політологія: підручник / за ред.: О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. 3-є вид., переробл., доповн. Київ: Академія, 2010. 567 с.
5. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. 2-е вид. / пер. з англ. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. 584 с.
6. Афанасьєва М. В. Виборча інженерія в Україні: монографія. Одеса: Юридична література, 2014. 384 с.
7. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень: навч. посіб. Київ: ВД «Професіонал»,

2006. 432 с.

8. Бжезінський З. Велика Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / пер. з англ. О. Фешовець: Львів; Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
9. Бондар С. Правова регламентація статусу опозиції в Україні: доцільність та форми реалізації. *Наукові записки Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2007. Вип. 36. С. 122–132.
10. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. 524 с.
11. Бурдяк В., Ротар Н. Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів. Чернівці: Рута, 2004. 327 с.
12. Бусленко В. Взаємовідносини влади та опозиції в державах Вишеградської групи: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 320 с.
13. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О. Погорілого. Київ: Наш Формат, 2018. 216 с.
14. Виборчий кодекс України № 396-IX від 19 грудня 2019 року (в редакції від 13.12.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.
15. Висоцький О. Ю. Технології легітимації політичної влади: теорія та практика: монографія. Дніпропетровськ: Пороги, 2010. 318 с.
16. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія / за заг. ред. Шайгородського Ю. Ж. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2011. 148 с.
17. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство / пер. з нім. А. Онишко / Центр гуманітарних досліджень ЛНУ імені Івана Франка. Львів: Вид-во «Літопис», 2000. 318 с.
18. Гелей С., Рутар С. Політологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 348 с.
19. Гелей С., Рутар С. Політико-правові системи світу: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 668 с.
20. Глобалізація і сучасний міжнародний процес / за заг. ред. проф. Б. Гуменюка і проф. С. Шергіна. Київ: Ун-т «Україна», 2009. 508 с.
21. Головатий М. Ф. Демократія: історія, теорія, практика. Київ: Персонал, 2011. 228 с.
22. Горбатенко В. П., Бабкіна О. В. Політологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2003. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1084.html>.
23. Горбач О. Взаємодія системи «політика-релігія». URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38113/02-Gorbach.pdf?sequence=1>.
24. Грищенко І. М. Феномен лідерства в системі місцевого самоврядування: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: НАДУ, 2016. 320 с.
25. Громадські організації у дискурсі демократизації суспільства: монографія / за наук. ред. В. П. Бега; редкол.: В. П. Бех (голова), Г. О. Нестеренко (заст. голови) [та ін.]. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 680 с.
26. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин. Прийнято резолюцією 47/135 Генеральної Асамблеї ООН від 18 груд. 1992 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_318.
27. Декларація тисячоліття ООН. URL: <http://www.un.org/russian/documen/declarat/summitdecl.htm>.
28. Демократія: антологія / упоряд. О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. 1108 с.
29. Джонсон Б. Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію; пер. з англ. Ю. Гірича. Харків: Віват, 2019. 400 с.
30. Докаш В. Форми реалізації особистості в контексті соціальних доктрин протестантських церков. *Релігія та Соціум*. 2010. № 1. С. 105–110.
31. Доповідь про часові рамки та перелік політичних критеріїв оцінки виборів. *Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права*: матеріали Венеціанської комісії. Вид. 3-е, випр. і доповн. / за ред. Ю. Ключковського. В 2-х част. Ч. 1., Київ: Логос, 2016. С. 284–290.
32. Енциклопедія політичної думки / за ред. Д. Міллера, Д. Коулмена, В. Коноллі, А. Райяна. Київ, 2000. 964 с.
33. Ємельянова Ю. П. Специфіка соціокультурної динаміки етносу (український аспект. *Політикус*: наук. журн. Південноукр. нац. пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського, Одеса. 2016. Вип. 2. С. 172–176.

34. Злобіна О. Суспільні рухи в сучасному соціально-політичному контексті України. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2019. № 2. С. 14–18.
35. Зущик Ю., Кривошеєнко О., Яблонський В. Фігури. Політичне лідерство в сучасній Україні. Київ: Альтерпрес, 1999. 275 с.
36. Інституціональні особливості та технології сучасних політичних процесів: курс лекцій і метод. матеріалів до модуля навч. дисц. / уклад.: Е. А. Афонін, В. М. Козаков, Л. М. Усаченко. Київ: НАДУ, 2008. 108 с.
37. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні 2016–2020. Київ: Ваїте. 2016. 280 с.
38. Історія політичної думки: навч. енцикл. словник-довідник / за заг. ред. Н. М. Хоми; [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. Львів : Новий Світ-2000, 2014. 765 с.
39. Історія України в особах: Литовсько-польська доба. Київ, 1997.
40. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. / кер. авт. кол. І. Войцехівська. Київ: Україна, 1995. 479 с.
41. Історія України від найдавніших часів до сьогодення: збірник документів і матеріалів / за ред. А. Коцура, Н. Терес. Київ, 2008.
42. Історія України: навч. посібник / за ред. В. Смоля. Київ, 1997.
43. Історія України. Нове бачення. У 2 кн. – Кн. 1. Київ, 1995.
44. Історія України: хрестоматія: навчальний посібник / упор. В. І. Гусєв, Ю. О. Калінцев, Г. І. Сургай]. Київ, 2003.
45. Історія української культури. 3б. матеріалів і документів / за ред. С. М. Клапчука та ін. Київ: Вища школа, 2009.
46. Кирилюк Ф. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби: навч. посібник. Київ: Центр учбової літ-ри, 2008. 414 с.
47. Кисарець І. А. Роль державних засобів масової інформації і комунікації у формуванні політичної культури. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Вип. 90. Ч 2. С. 123–130.
48. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / пер. з нім. / під ред. Є. Причепія. Київ: ТанDEM, 2002. 584 с.
49. Климанська Л. Д. Соціально-комунікативні технології в політиці: таємниці політичної «кухні»: монографія. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2007. 332 с.
50. Климова І. І., Остапенко М. А. Вибори і виборчі системи: навч. посіб. Київ: Персонал, 2011. 160 с.
51. Ключковський Ю. Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство. Київ: Час друку, 2011. 132 с.
52. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (редакція від 01.01.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
53. Корнієвський О. Громадянське суспільство в Україні: основні етапи інституціоналізації. *Стратегічні пріоритети*. 2012. № 4. С. 68–73.
54. Коротков Д. Політична еліта України: становлення та розвиток у виборчому процесі: монографія. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2012. 207 с.
55. Кухта Б. Політична еліта (кратократичний аспект). Львів: ЦПД, 2011. 420 с.
56. Кухта Б. Феномен політичного лідера. Історичні силуети на тлі епох. Львів, Кальварія, ЛФУАДУ, 2000. 232 с.
57. Левенець Ю. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (друга половина ХІХ – початок ХХ століття). Київ: Стилос, 2001. 585 с.
58. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму. Повне збір. творів, архів, студії. Т. 6. Кн. 1 / ред. Я. Пеленський. Київ; Філадельфія: АТ «Книга», 1995. 470 с.
59. Любашенко В. Протестантизм у державно-церковних відносинах. *Людина і світ*. 2002. №3. С. 27–30.

60. Майборода О. Перспективи партнерської моделі взаємодії між державою і суспільством у сучасній Україні: постановка проблеми. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України*. 2014. № 3. С. 8–24.
61. Майдан і Церква. Хроніка подій та експертна оцінка. Вид. друге / Укр. асоціація релігієзнавців / за заг. ред. Л. О. Філіпович та О. В. Гаркуші. Київ: Самміт-Книга, 2015. 656 с.
62. Мак'явеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець / пер. з італ.: Анатоль Перепадя. Київ: Основи, 1998. 492 с.
63. Мандзій Л. С., Дацаківська О. Ю. Політична еліта: історія та теорія: навч. посіб.]. Львів: Вид. Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 380 с.
64. Метельова Т. Протестні рухи як сегмент громадянського суспільства. *Віче*. 2015. № 4. С. 2–5.
65. Михальченко М., Дашутін Г. Політичні і правові ідеї Київської Русі у різних інтерпретаціях. *Політичний менеджмент*. 2006. № 4. С. 3–9.
66. Мірошніченко Ю. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні: монографія. Київ: Фенікс, 2012. 360 с.
67. Мор Т. Утопія. Кампанелла Т. Місто Сонця. Київ: Дніпро, 1998. 207 с.
68. Морарь М. В. Політичне лідерство: проблеми теорії та методології. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2010. Вип. 1. С. 177–190.
69. Морозов В. В. Історія української суспільно-політичної думки: навч. посіб. / укл. Морозов В. В. Київ: КНЕУ, 2006. 180 с.
70. Нариси з історії суспільних рухів і політичних партій в Україні (XIX – XX ст.): навч. посіб. / за заг. ред. Малика Я. Й. Львів: Світ, 2001. 296 с.
71. Новітній конституційний процес в Україні: питання форми державного правління. *Право України*. 2014. № 8. С. 9–14; № 9. С. 9–129.
72. Обушний М. І., Примуш М. В., Шведа Ю. Р. Партологія: навчальний посібник / за ред. М. І. Обушного. Київ: Арістей, 2006. 432 с.
73. Орлова Т. В. Історія пострадянських країн: підручник. Київ. Нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Знання, 2014. 502 с.
74. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 677 с.
75. Основи громадянського суспільства та політичних знань: навч. посіб. / В. І. Бортніков, О. Б. Ярош, С. О. Байрак та ін.; за заг. ред. В. І. Бортнікова. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 456 с.
76. Основи демократії: підручник для студ. вищих навч. закладів. / за ред. А. Ф. Колодій. 3-тє вид., онов. і доп. Львів: Астролябія, 2009. 832 с.
77. Основи політичної науки: курс лекцій. У 4-х частинах / за ред. Б. Кухти. Львів: Кальварія. (Ч. 2. Політичні процеси, системи та інститути, 1997. 334 с.; Ч. 3. Політична свідомість і культура, 1998. 554 с.)
78. Павлов Д. М. Політична пропаганда: теорія та практика: монографія. Дніпро: Акцент ПП, 2018. 454 с.
79. Панчак-Бялоблещка Н. Уряди меншості в європейських парламентських демократіях: монографія. Львів: Простір-М, 2017. 481 с.
80. Парламентські вибори в Європейському Союзі / Д. С. Ковриженко та ін. Київ: Лабораторія законодавчих ініціатив, 2002. 165 с.
81. Партійна система України до і після майдану: зміни, тенденції розвитку, суспільні запити. *Національна безпека і оборона*. 2015. № 6–7. 180 с.
82. Пахарєв А. Д. Політичні інститути і процеси в сучасній Україні: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2011. 184 с.
83. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
84. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське вид-во, 2011. 808 с.
85. Політична наука. Словник: категорії, поняття і терміни / за ред. Б. Кухти. Львів: Кальварія, 2003. 500 с.
86. Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави: у 2 т. /

- за ред. О. Скрипнюка. Київ: Логос, 2010 (Т. 1. Громадянське суспільство в політичній системі: теоретико-методологічний і конституційно-правовий аспекти дослідження. 628 с. ; Т. 2. Правова, демократична держава в політичній системі: стан, тенденції та перспективи розвитку. 692 с.).
87. Політологія. Кінець XIX – перша половина XX ст.: хрестоматія / за ред. О. І. Семківа. Львів: Світ, 1996. С. 301–315.
 88. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I–IV рівнів акредитації / за наук. ред. Хоми Н. М. [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]. Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. 779 с.
 89. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. О. Бабкіної, В. Горбатенка. Київ: Видавничий центр «Академія». 2002. 528 с.
 90. Попович М. Нарис історії культури України. Київ, 1999.
 91. Правова і політична культура українського соціуму за умов модернізації політико-правового життя: монографія / О. О. Безрук, Л. М. Герасіна, І. В. Головка та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 560 С.
 92. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України № 987-XII від 23 квітня 1991 р. Ред. від 31.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text>.
 93. Релігійний чинник у процесах націє- та державотворення: досвід сучасної України: монографія. Київ: Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 272 с.
 94. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів Західної Європи: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 391 с.
 95. Романюк А. С. Історія західних політичних вчень: політичні доктрини XX – початку XXI ст.: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 255 с.
 96. Рудакевич О. Політичні субкультури українського суспільства. *Актуальні проблеми сучасної філософії та науки у глобалізованому світі*. Житомир: ФОП Євгенюк О. О., 2014. С. 38–42.
 97. Руденко А. Політичний та партійний маркетинг: сутність, школи, категоріальний апарат. *Філософія і політологія в контексті сучасної культури*. 2013. Вип. 6. С. 83–88.
 98. Сакрієр О. Принципи конструювання іміджу політичної партії в Україні: особливості та сучасні тенденції. *Держава і право*. 2010. Вип. 50. С. 733–739.
 99. Стегній О. Г. Соціологічні підходи до вивчення типів політичної культури. *Український соціум*. 2015. № 2. С. 26–35.
 100. Сушко А. І. Процеси трансформації політичної культури сучасного суспільства. *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 56. С. 242–248.
 101. Томенко М. В. Україна: історія Конституції: навч. посіб. Київ: Генеза, 2015. 144 с.
 102. Трансформація в Польщі і в Україні. Вибрані аспекти / за ред. Анджея Антошевського, Антоніни Колодій, Кшиштофа Ковальчика. Вроцлав, 2010. С. 385–400.
 103. Хрестоматія з історії політичних вчень: посібник / упоряд. та автор коментарів Уривалкін О. М. Київ: Дакорт «КНТ», 2008. 456 с.
 104. Хрестоматія з історії України для студентів вузів / упор.: Б. І. Білик, Л. В. Дячук, Я. С. Калакура та ін. Київ, 1993
 105. Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та практика виборчої кампанії: навч.-метод. посіб. Київ: Знання, 2012. 373 с.
 106. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів: ВЛУ, 2010. 462 с.
 107. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 472 с.
 108. Щедрова Г., Щедров С. Формування політичної конкуренції еліт в сучасній Україні: монографія. Луганськ: Елтон-2, 2013. 303 с.
 109. Якименко Ю. Партійна система України у 2010–2015 рр.: зміни, тенденції, перспективи еволюції. *Держава і право: зб. наук. праць*. 2015. Вип. 68. С. 181–193.
 110. Якушик В. Вступ до політології: навч.-метод. посібник для вивчення державознавчих тем курсу політології. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 66 с.
 111. Яневський Д. Маловідові конституційні акти України 1917–1920 років: спроби творення і причини поразки. Київ: Дух і літера, 2003. 767 с.

112. Ярош Б., Ярош О. Загальна теорія політики: навч. посіб. для студ. Луцьк: РРВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. 240 с.
113. Ярош Я. Трансформація політичних партій в Україні: монографія. Луцьк: АКВА ПРІНТ, 2019. 274 с.

Історія міжнародних відносин (від найдавніших часів до Першої світової війни)

Міжнародні відносини і дипломатія Стародавньої Греції, Греко-перські війни. Пелопонеська війна. Пунічні війни. Зовнішня політика античних держав. Зовнішня політика і міжнародні відносини в період Середньовіччя. Хрестові походи на Святу землю в XI-XII століттях: причини, хід і наслідки. Золота Орда. Столітня війна. Тридцятилітня війна: передумови, причини, періодизація. Вестфальський мир та його основні наслідки. Міжнародні конфлікти після завершення Тридцятилітньої війни. Війна за іспанську спадщину. Віденський конгрес. Основні конфлікти XVIII – поч. XIX ст. Наполеонівські війни в Європі. Основні рішення Віденського конгресу. Об'єднання Італії. Два варіанти об'єднання Німеччини. Війни за перерозподіл світу. Союз трьох імператорів.

Міжнародні відносини і світова політика (XX ст. – поч. XXI ст.)

Передумови формування військово-політичних угруповань у Європі в кінці XIX – поч. XX ст. Антанта. Троїстий союз. Особливості міжнародних відносин в період Першої світової війни. Репараційна проблема у міжнародних відносинах міжвоєнного періоду. Основні конференції міжвоєнного періоду, їх основні рішення.

Утворення вогнища Другої світової війни в Європі і на Далекому Сході. Доктрина Танаки. План Барбаросса. Мюнхенська конференція. Пакт Молотова-Рібентропа. Політика умиротворення агресора. Антикомінтернівський пакт. Особливості міжнародних відносин в період Другої світової війни. Основні конференції періоду Другої світової війни, їх основні рішення. Операція Оверлорд. Геополітичні наслідки Другої світової війни.

Формування Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин. Причини та передумови виникнення холодної війни. Становлення блокового протистояння. Зовнішньополітичні доктрини США та СРСР. Німецька проблема в період холодної війни. Берлінський мур. Деколонізаційні процеси. Загальноєвропейський процес та його роль у завершенні епохи блокового протистояння. Основні конфлікти періоду холодної війни. Карибська криза.

Основні тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Параметри сучасної міжнародної безпеки. СНО-1. Сучасні конфлікти. Європа в системі сучасних міжнародних відносин. Міжнародні відносини на Близькому і Середньому Сході на рубежі XX-XXI ст. Міжнародні відносини в Центральній, Південній, Південно-Східній і Північно-Східній Азії на рубежі XX-XXI ст. Африка як регіон геостратегічної периферії на сучасному етапі. Латинська та Північна Америка в сучасних міжнародних відносинах.

Зовнішня політика країн регіонів

Зовнішня політика країн Західної Європи. Зовнішня політика країн ЦСЄ і ПСЄ. Зовнішня політика країн Північної Америки. Формування глобального бачення зовнішньополітичних інтересів США на сучасному етапі. Кольорові революції в країнах пострадянського простору.

Сучасний стан, проблеми та перспективи співробітництва України з ЄС і НАТО. Стратегічні інтереси України на Близькому Сході. Потенціал співробітництва України з країнами Центральної Азії. Основні принципи та форми розбудови відносин України з країнами Південної і Південно-Східної Азії. Національні інтереси України на африканському континенті. Місце країн Латинської Америки в системі зовнішньополітичних інтересів України. Співробітництво України з СОТ, МВФ, ОЧЕС, ОБСЄ. Радою Європи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бівор Е. Друга світова війна. Київ: КМ-Букс. 2022. 824 с.
2. Вахудова М.-А. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму. Київ: Втдав. Дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 379 с.
3. Верстюк В. Ф. Історія України. Київ: Альтернативи, 2002. 472 с.
4. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки. 1945-2002 роки. Київ: Либідь, 2004. 624 с.
5. Головченко В. І., Степанов О. П. Нариси з історії міжнародних відносин та зовнішньої політики країн Азії й Африки: навч. посіб. Київ: Юрисконсульт, 2014. 424 с.
6. Джадт Т. Після війни. Історія Європи від 1945 року. Київ: Наш формат, 2020. 930 с.
7. Дженкінс С. Стисла історія Європи. Від Перікла до сьогодення. Київ: КМ-Букс, 2021. 376 с.
8. Дністрянський М. С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 154 с.
9. Дорош Л. О. Вступ до спеціальності «Міжнародні відносини»: навч. посібник / Л. О. Дорош, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. Львів: Вид.-во львівської політехніки, 2013. 176 с.
10. Дорошко М. С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД : навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2011. 204 с.
11. Дорошко М. С. Геополітичні інтереси та зовнішня політика держав пострадянського простору: навч. посіб. Київ, 2012. 228 с.
12. Зінько І. Зовнішня політика країн Північної Європи. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 328 с.
13. Іваницька О. П. Історія міжнародних відносин (1918-1945 роки): Навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. 632 с.
14. Ігнат'єв П. М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 424 с.
15. Історія міжнародних відносин : підруч. І. В. Алексєєнко, А. Х. Маргулов, І. А. Єремєєва, М. В. Несправа. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
16. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 271 с.
17. Крапівін О. В. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи: Навчальний посібник для студентів. Донецьк, 2012. 274 с.
18. Культурна дипломатія : навч. посібник / за заг. ред. І. Б. Матяш, В. М. Матвієнка; Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка; Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252 с.
19. Кучика О. С. Міжнародні організації: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 749 с.
20. Лісовський П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. Київ: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
21. Лісовський П., Лісовська Ю. Політика міжнародних відносин. Проблеми і перспективи: Навч. посіб. Київ: Університет «Україна», 2021. 350 с.
22. Масальський М., Мацяк М. Теорія міжнародних відносин. Київ: Знання, 2007. 461 с.
23. Міжнародні відносини та світова політика : [навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл.] / В. Ю. Крушинський, В. А. Манжола та ін. Київ: Знання, 2014. 662 с.
24. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник. О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
25. Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський, за ред. В. А. Манжолі. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 863 с.
26. Міжнародні відносини: Історія. Теорія. Економіка. Право : навч. посібник / М. З. Мальський, Ю. М. Мороз, О. С. Кучик та ін. ; за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. Київ: Знання, 2010. 463 с.

27. Основи теорії міжнародних відносин : навчальний посібник / Л. О. Дорош та ін. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. 244 с.
28. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія. Підручник. Київ: ВАДЕКС, 2019. 318 с.
29. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник. Київ: Знання, 2019. 398 с.
30. Стройко Т. В. Міжнародні організації: навч. посібник. Київ: Кондор-Видавництво, 2018. 250 с.
31. Требін М. П., Герасіна Л. М., Погрібна В. Л. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. Харків: Право, 2016. 540 с.
32. Турчин Я.Б., Демчишак Р.Б., Матлай Л.С. Історія міжнародних відносин (1914–2015): навчальний посібник для студентів ВНЗ Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 140 с.
33. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: Навчальний посібник. Львів: «Новий світ-2000», 2005. 324 с.
34. Шергін С. Політологія міжнародних відносин : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання формуються відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень вступників за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (PhD) рівнями вищої освіти під час проведення вступних випробувань у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Фаховий іспит проводиться у формі комп'ютерного тестування. Результати випробування оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Вступник розв'язує 20 завдань, правильна відповідь за кожне з яких – 5 балів. Якщо вступник надав правильні відповіді менш ніж на два запитання, вступний іспит вважається не складеним.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника:

- 1 рівень (високий): 200-180 балів;
- 2 рівень (середній): 179-160 балів;
- 3 рівень (достатній): 159-140 балів;
- 4 рівень (низький): 139-100 балів.

Відповідальний секретар приймальної комісії

Олег ДИКИЙ